KMVET

8.11.2019 6/2019
24. vuosikerta
irtonumero 12,90 €

Lehmät vapaiksi ja jalat kuntoon

Tässä numerossa kerrotaan paljon lehmien jalkojen terveydestä ja jalkaterveyden merkityksestä tuotannolle.

Lehmien keskituotannon kasvu, lehmien siirtyminen pihattoihin ja laiduntamisen vähentyminen yksikkökokojen kasvaessa ovat tuoneet mukanaan lisääntyneet jalkaongelmat.

Parsinavettojen lehmät pääsevät useimmiten kesällä ulos ja niiden jalkaongelmat keskittyvät sisäruokintakauteen ja seisomiseen paikallaan. Pihatoissa, ja varsinkin niissä pihatoissa, joissa lehmät eivät pääse ulos jaloittelemaan, ongelmia aiheuttavat lanta, kova alusta ja se, etteivät laumahierarkiassa alimpana olevat eläimet välttämättä pääse makaamaan riittävästi.

Laiduntamisen tai jaloittelun järjestäminen ei ole välttämättä helppoa ja joissain navettakohteissa se voi olla mahdotonta rakennuksen sijaintipaikan takia. Parsinavetoissa sisäruokintakauden aikaisen jaloittelun järjestäminen voi tarkoittaa merkittäviä rakenteellisia muutoksia parsikalusteisiin ja kulkuväyliin.

Näytöt laiduntamisen ja jaloittelun terveyshyödyistä ovat sen verran vakuuttavia, että jokaisen lypsykarjatilallisen kannattaa harkita ulkoilun mahdollistavia investointeja. Tutkimusten mukaan myös kuluttajat arvostavat sitä, että lehmät saavat ulkoilla ympäri vuoden ja oikein tuotteistettuna tällaisesta maidosta maksetaan parempaa hintaa. Valtiovalta puolestaan voisi investointitukien avulla helpottaa tarvittavaa muutosta.

Maidontuotannon imagon kannalta tuotantotapojen muutoksella on iso merkitys, vaikka keskivertokuluttajan ymmärrys maidontuotannosta on varsin vähäistä. Maidontuottaja puolestaan hyötyy eläinten terveyden paranemisen ja sitä kautta paremman tuotoksen ja pienempien eläinlääkintä- ja sorkanhoitokulujen kautta.

Jos lehmien ulkoiluttamiselle ei ole teknisiä tai taloudellisia edellytyksiä, kannattaa satsata muihin ratkaisuihin. Hyvät parsipedit parsinavetoihin ja kumimatot pihattojen käytäville tuovat myös suoria terveyshyötyjä.

Siat yhteneväisiin mittareihin

Sikataloudessa erilaisten tuotannon tehokkuusmittarien käyttö on ollut jo pitkään arkipäivää. Elävänä syntyneiden porsaiden ja vieroitettujen porsaiden määriä on verrattu tilojen, teurastamoiden ja eri tuotantomaiden välillä.

Mittarit ovat hyviä, mutta vain silloin, kun niiden pohjatiedot on syötetty järjestelmiin yhtenäisin perustein. Jos lähtötiedot on kerätty erilaisin kriteerein, mutta mittarina on yksi luku, esimerkiksi vieroitettujen porsaiden määrä emakkoa kohti vuodessa, niin tehostustoimenpiteet voivat kohdistua aivan vääriin asioihin. Toki nykyaikaisessa sikataloudessa mittareita on monia, mutta ongelma jää jäljelle.

EU puuttuu lainsäädännöllään moniin asioihin, mutta tähän ongelmaan ei kannata puuttua lainsäädännön keinoin vaan alan omien järjestöjen laatimien standardien avulla. Kaikkien osapuolten etu on, että alalla on yhtenäiset mittarit ja erilaiset sikatalousohjelmat tuottavat vertailukelpoista dataa. Sikatalouden tilanne on sen verran tiukka, ettei ”oman tiedon” varjelu tuota vastaavaa lisäarvoa, vaan kaikki olennainen tuotannon tehokkuutta parantava tieto pitää olla alalla toimivien käytösssä.

Suomessa ei vuosiin ole julkaistu sikatuotannon tuloksia samalla tavalla kuin maitosektori julkaisee keskituotokset ja muut tuotantotiedot vuosittain. Sikojen tuloksia eri lihataloista on vaikea saada edes pyytämällä. Suomi on muutaman vuoden ajan ollut mukana kansainvälisessä InterPig-tietovertailussa, mutta sieltä tulokset tulevat hitaasti julkisiksi.

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi

12 Viljelijän oikeusturva: Eläinsuojelulaki antaa viranomaiselle paljon toimivaltaa
16 Terveydenhuollon tekijät -sarjassa mennään syvälle karjan terveyden ytimeen
20 KoneAgriassa esiteltiin eläinten hoitoa helpottavia laitteita ja tuotteita

Nautakarja

6 Laiduntaminen ja jaloittelu edistävät naudan hyvinvointia
30 Riittävän levon ja unen merkitys vain korostuu, kun niistä saadaan uutta tietoa
34 Ruokinta vaikuttaa sorkkaterveyteen, mutta eri tavoin kuin aiemmin on uskottu
36 Kahden maitotilan kokemukset kertovat, että ulkoilu tekee lehmälle hyvää
40 Naudan ontuminen kannattaa ehkäistä jo ennen vakavien vaivojen syntyä
48 Britit huutokauppaavat yhä eläimiään tunnetuista tautiriskeistä huolimatta

Sika

8 Sikaloihin haetaan parempaa bioturvaa ja huojennusta tautivakuutusmaksuihin
28 Sialla ja ihmisellä on omat influenssansa, mutta sikalassa on silti hyvä suojautua
44 Teurasemakon ruhosta saatavia tietoja kannattaisi hyödyntää nykyistä paremmin
46 Porsastuotannon tehokkuuden arviointiin on monenlaisia lukuja ja työkaluja

Kolumnit

27 Eläinlääkäriltä: Ei lehmä ole oikeasti sellainen pahis kuin väitetään
29 Yrittäjältä: Havaintoja afrikkalaisesta sikarutosta meiltä ja muulta
51 Yhteisen ymmärtämisen vaikeus

Vakiopalstat

5 Maailman tautitilanne
52 Euroopan maitokatsaus: Ruotsissa ja Hollannissa tehtiin uusia tuotosennätyksiä
54 Uutisia ja uutuuksia
56 Hintaseuranta
58 Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Tuulia Nelimarkka